

SDG Implementatie Routekaart

Toelichting

Waarom en wat

De SDGs (Sustainable Development Goals) staan voor de toekomst die we willen en we hebben ervoor getekend. Maar er is nog geen ‘masterplan’ om ze te behalen.

Daarom willen we een implementatie routekaart, voor het samen aanpakken van de grootste uitdagingen, omgezet in kansen, op weg naar de SDGs, zowel in Nederland als daarbuiten, met inzet van Nederlandse actoren. Hiermee krijgen we inzicht in de grootste kansen op weg naar de SDGs, om richting te geven aan wat we samen op gaan pakken. We laten zien waar het al goed op de rails staat, waar we samen voor versnelling kunnen zorgen en wat een nader onderzoek waard is. De ‘sprinters’ voor 2018 staan klaar!

Ieder jaar bekijken we opnieuw of we op de goede weg zitten en waar we kunnen bijsturen en versnellen. De routekaart is een initiatief vanuit de maatschappij, waarbij we graag samenwerken met de overheid. De routekaart is niet uitputtend en verplichtend, maar verbindend.

Hoe

We **bouwen** de routekaart op met een inclusief proces, om zoveel mogelijk kansen op weg naar de SDGs op het spoor te komen. We bouwen voort op bestaande initiatieven en rapporten, die we opnemen in het werkplan (<https://docs.google.com/document/d/1a-ZNHvbChQW1hkr9cVZnbXfvxXnB4ilyo77NnOUwkhw/edit>). We vragen bij bijeenkomsten en via social media om inbreng. We verzamelen alle kansen online: www.sdgnederland.nl/routekaart/. Iedereen is van harte uitgenodigd om werkplan en routekaart aan te blijven vullen, want zo komen onze kennis en inzichten bij elkaar en kunnen we elkaar versterken.

Op basis daarvan **selecteren** we ieder jaar de meest baanbrekende kansen. We pretenderen geen volledigheid en ook niet dat we gelijk de hele route naar 2030 uit kunnen stippelen, maar wel dat we ieder jaar de weg beter weten te vinden en dichterbij de SDGs komen. Daarbij zetten we uitdagingen steeds om in kansen, omdat die een oplossingsrichting aangeven. In de selectie nemen we alleen baanbrekende kansen op, waar diverse organisaties samen aan (kunnen) werken, want dan helpt de routekaart om onze krachten te bundelen. Die geselecteerde kansen pakken we samen op.

We zorgen ieder jaar voor **terugkoppeling**, zodat we steeds kunnen analyseren hoe ver we zijn en waar nog kansen liggen. We kijken daarbij o.a. naar de rapportages over de SDGs van het CBS en aan het parlement. We denken graag mee met de planbureaus over de relatie van hun analyses met de SDGs. Daarmee kunnen we toekomstige kansen op het spoor komen. Tenslotte willen we ook de kansen in het buitenland beter in beeld gaan brengen. Dit laatste nemen we op in de routekaart.

Wie

De SDGs zijn van, voor en door iedereen. Dat geldt ook voor de implementatie routekaart: deze is van, voor en door iedereen in Nederland. Om onszelf te organiseren neemt het SDG Charter het voortouw (<https://www.sdgcharter.nl/>). De Stuurgroep hiervan is de meest inclusieve groep voorhanden, met acht diverse koepelorganisaties (MVO-NL, Global Compact/VNO-NCW/MKB-NL, IUCN-NL, Partos, NJR, VNG, Maatschappelijke Alliantie, BZ, NWO-WOTRO). Daarom zal deze Stuurgroep verantwoordelijkheid voor dit stuk nemen, maar niet voor de uitvoering, want de inspanning hiervoor vindt plaats bij veel verschillende organisaties.

2018

Stand van zaken 2018

Voor de stand van zaken in 2018 citeren we het CBS (Duurzame ontwikkelingsdoelen dichterbij gekomen):

“De meeste SDG-indicatoren laten voor Nederland een positieve ontwikkeling zien. Vooral die voor de doelstellingen fatsoenlijke (degelijke) banen en economische groei (SDG 8), duurzame consumptie en productie (SDG 12) en vrede, veiligheid en rechtvaardigheid (SDG 16) laten in meerderheid een soms kleine - maar positieve - ontwikkeling zien. Bij de doelstellingen einde aan armoede (SDG 1) en minder ongelijkheid (SDG 10) is het aantal indicatoren met een negatieve ontwikkeling groter.

Uit de vergelijking met andere EU-landen blijkt dat Nederland het vooral goed doet op economisch vlak, de rechtsstaat en instituties, en op sommige terreinen van onderwijs en gezondheid. Het bbp per hoofd van de bevolking in Nederland is één van de hoogste in Europa. Het risico op armoede is, ondanks een stijging in 2016, internationaal gezien nog steeds laag. De uitval van jongeren en het aantal tienerzwangerschappen zijn het laagst binnen de EU. Van het geproduceerde afval wordt bijna 82 procent gerecycled. Daarmee staat Nederland op de derde plaats in de EU. Ook het aantal vrouwen onder parlementariërs en lokale volksvertegenwoordigers is met 38 procent relatief hoog in vergelijking met de rest van Europa.

Nederland doet het minder goed op indicatoren die betrekking hebben op milieu, klimaat, energie en ongelijkheid. Zo staat Nederland al jaren vrijwel onderaan de ranglijst wat betreft hernieuwbare energie, met plaats 26 van de 28. Verder zijn de broeikasgasemissies per inwoner in vergelijking met andere EU-landen onverminderd hoog. Ook zijn er aandachtspunten wat betreft het ruimtegebruik in Nederland. Zo is het kleine areaal bos wellicht een gegeven, maar ook qua aandeel biologische landbouw scoort Nederland relatief laag. Het percentage vrouwen op leidinggevende posities was 26 procent in 2015, waarmee ons land op plek 25 van de 28 EU-landen staat. De in het regeerakkoord van Rutte II geformuleerde norm van 30 procent wordt daarmee nog niet gehaald.”

Analyse 2018-2019

In de tabel hieronder vergelijken we de toestand per SDG met de kansen die we ervoor zien.

Uit de tabel blijkt dat voor een aantal grote uitdagingen waar Nederland voor staat (rood in de tabel) al processen op de rails staan (groen in de tabel), zoals voor klimaat en energie. Dit betekent niet dat hiermee het doel zonder meer gehaald wordt, maar wel dat deze processen daarvoor nu de beste kans bieden. In sommige gevallen is een aanvullende kans opgenomen, zoals kweekvlees bij klimaat. Er zijn ook uitdagingen waar grote kansen verder voor onderzocht zullen worden, zoals duurzame landbouw en de internationale voetafdruk.

Er blijkt ook uit de tabel dat er voor een aantal SDGs goede kansen liggen als we die komend jaar (verder) samen aanpakken. Daarop zullen we ons op concentreren komend jaar (blauw in de tabel). Dit geldt voor uitdagingen zoals gender (waarvoor we achterlopen in de EU) en voor bijvoorbeeld onderwijs en steden. Er zijn ook generieke kansen, zoals impactmeting en markten. Daarnaast zullen we een aantal kansen onderzoeken op haalbaarheid (grijs in de tabel), zoals ‘toekomst van werk’ en communicatie, zodat we die eventueel het jaar daarna op kunnen pakken.

Kleurcodes in de tabel:

Toestand in Nederland (eerste kolom) (bron: CBS “Duurzame ontwikkelingsdoelen dichterbij gekomen”)

- Rood: Voor onderdelen van deze SDG loopt Nederland achter in de EU (in de bron het overzicht “Op welke plaats staat Nederland in Europa met de SDGs”).
- Oranje: De onderdelen waarvoor Nederland het niet slecht doet maar wel (iets) wegzakt in vergelijking tot die landen zijn oranje gemerkt.
- Geel: De onderdelen waarvoor Nederland niet achterloopt of zelfs voorloopt in de EU. Er kunnen grote kansen zijn in binnen- en buitenland.

Meest baanbrekende kansen (overige kolommen)

- Groen: Voor sommige SDGs staan die al op de rails (zoals voor klimaat, energie en circulair). We leren daar graag van en kijken daarnaast alleen of er iets toe te voegen valt.
- Blauw: Voor andere SDGs zijn er grote kansen en staan er coalities (bijna) klaar om die (verder) op te pakken. Op de uitvoering daarvan concentreren we ons komend jaar.
- Grijs: Tenslotte SDGs waarvoor wel grote kansen zijn, maar nog geen coalities om die op te pakken. We onderzoeken die kansen komend jaar en kijken of er coalities te vormen zijn.

Eerste sprint 2019

Zie voor de kleurenlegenda hierboven.	Baanbrekende kans + wat (wanneer) bereiken	Omschrijving + links	Wie verantwoordelijk + met welke groep
Per SDG			
1 Armoede	Aanpak kinderarmoede	Op de rails. Het ministerie blijft samen met de VNG, gemeenten en armoede partijen door middel van de inzet van middelen in natura structureel inzetten op het laten meedoen van kinderen, ongeacht de financiële situatie van hun ouders. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het ontwikkelen van integraal beleid voor het aanpakken van structurele oorzaken van armoede.	SZW i.s.m. VNG, Gemeenten en armoede organisaties
	Verminderen schuldenproblematiek	Op de rails. In het samenwerkingsverband ‘Brede Schuldenaanpak’ wordt samengewerkt binnen het sociale domein om problematische schulden beter in kaart te brengen en drastisch te verminderen.	SZW, BZK, J&V, OCW, EZ, Fin, VWS i.s.m. VNG, gemeenten, uitvoeringspartijen en andere partijen
2 Voedsel & duurzame landbouw	Landbouwvisie	Op de rails.	
	Doelen voor duurzame landbouw, die aansluiten op de SDGs.	Komend jaar onderzoeken. Nederland loopt in de EU achter op duurzame landbouw. Hier hangt een deel van de grote ecologische voetafdruk in het buitenland mee samen. Voortbouwend op de Landbouwvisie, de transitie-coalitie voedsel en initiatieven van bedrijven kunnen we onderzoeken hoe we elkaar kunnen versterken.	
3 Gezondheid	Nationaal preventie akkoord	Op de rails.	
4 Onderwijs	Actieplan en Alliantie Gelijke Kansen	Op de rails.	OCW
	Target 4.7: Studenten SDG-bekwaam maken, te	Studenten SDG-bekwaam (kennis, competenties) maken door onderwijs, stages en onderzoek. Opnemen in curricula (projectonderwijs, stages	Avans en Fontys hogescholen, met HBO SDG-Coalitie. Evt met

	beginnen bij het HBO.	via een SDG marktplaats, afstuderen).	universiteiten en MBO. Met bedrijven en maatschappelijke organisaties, inclusief de DSGC, en Global Compact Nederland: hun 'Alliance' met RSM en het Young Professional Program.
5 Gender	Nederland in top 10 van gender gap index.	Nu (verder) oppakken. Nederland is in de mondiale gender gap index gezakt van 16 naar 32 en loopt achter in de EU. Dat geldt met name voor arbeidsparticipatie en politieke participatie.	WO=MEN en partners
6 Water & sanitatie	Verbeteren biologische kwaliteit oppervlaktewater	Komend jaar onderzoeken.	
	Netherlands Water Partnership	Op de rails.	
7 Energy	Energie-akkoord	Op de rails.	
8 Werk & groei	Toekomst van werk.	Komend jaar onderzoeken. Elementen voor een agenda voor 'decent work for all'. Onder andere leefbaar loon, kinderarbeid	
9 Industrie & infrastructuur & innovatie	Green deals	Op de rails. Ook vaak relevant voor klimaat, energie en circulaire economie	
	Klimaatneutrale en circulaire infrastructures in Nederland	Op de rails. Grootschalig hernieuwbare energie, circulariteit omvangrijke materiaalstromen	Groene Netten Coalitie: Alliander, Enexis, GTS, KPN, Prorail, RWS, Stedin, Tennet, MVO NL
10 Gelijkheid	Meer jongeren en vrouwen in besluitvormende functies.	Nu (verder) oppakken. Stimuleren met netwerken, lijsten aandragen, trainingen.	NJR, met andere organisaties, bedrijven die mee willen doen
11 Steden	SDGs in relatie tot de Omgevingswet.	Nu (verder) oppakken. Uitwerken hoe de Global Goals als afwegingskader kunnen worden benut voor de uitwerking van de Omgevingsvisie. De verwachting is dat dit bijdraagt aan een meer integrale benadering van duurzaamheid, waardoor scherpere en meer afgewogen keuzes kunnen worden gemaakt.	VNG Met Global Goals gemeenten.
12 Circulair	Circulaire economie transitie agenda's	Op de rails.	
	Nederland als versneller voor mondiale circulaire economie	Nu (verder) oppakken. Secretariaat/coördinatie WEF-PACE (Platform for Accelerating the Circular Economy) komt naar NL onder WRI. Kans is PACE te linken aan Nationaal Versnellingshuis (VNO -NCW) en Groene groeiers, die willen investeren in innovatieve business cases op het gebied van circulaire producten en processen, energietransitie en biodiversiteit.	Organisatie: Philips. Maatschappelijke Alliantie. Funding & Governance publiek privaat. Met (internationale) overheden en bedrijven.
13 Klimaat	Klimaatakkoord (in wording)	Op de rails.	
	Kweekvlees	Komend jaar onderzoeken. Kweekvlees is een	

		innovatie die kan bijdragen aan fors minder emissies. Uitgevonden door een Nederlander.	
14 Life below water	Een plan voor de Noordzee	Komend jaar onderzoeken.	Liaison: IUCN NL
15 Life on land	Deltaplan Biodiversiteitsherstel	Op de rails. Nationaal plan van agrarische sector, levensmiddelensector, wetenschap en natuursector om te komen tot herstel van de biodiversiteit in Nederland, met nadruk op landbouwgebied	Kwartiermakers van het Deltaplan, o.a. WNF en Natuurmonumenten, LTO Nederland, FNLI, Rabobank. Liaison: IUCN NL
16 Peace and security	Integrale vredesagenda	Nu (verder) oppakken. Allianties vormen rond de PeaceBuildingConversations (PBC's) in samenwerking met het Vredespaleis De PBC's leiden tot een integrale agenda en aanpak die verbinding maakt met andere SDG's en deze doelen zal helpen versterken	Carnegie Foundation, Nulpunt.nl Foundation, Maatschappelijke Alliantie, bedrijven, fondsen, NGO's
	Migratie	Nu (verder) oppakken. Voortbouwen op migratietafels, waarbij de publieke en private inzet beter op elkaar wordt afgestemd.	Maatschappelijke Alliantie, fondsen, NGOs.
17 Partnerschip	Target 17.4: Actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling	Op de rails. Het kabinet neemt op een vijftal thema's actie om zodoende op niet-hulp terreinen de belangen van ontwikkelingslanden te bewaken (negatieve effecten beperken/positieve effecten versterken)	
	'Making markets fit for purpose'	Nu (verder) oppakken. De 'hotspots' in Better Business Better World evalueren en monetiseren op het NL kansen-perspectief: wat is de 'business case'. Relevante analyses meenemen. Op basis daarvan inzichtelijk maken waar stappen te zetten zijn en waar de grootste kansen liggen. Daarnaast in landen met een grote informele economie werken aan markten die mensen in de informele economie beter dienen ('trickle-up').	SDG Charter. Met Partos, Global Compact NL, VNO-NCW en MKB-Nederland, DSGC, kennisinstellingen (eg Copernicus, Nyenrode, RSM), evt met diverse overheidsinstellingen.
	Internationale partnerschappen	Nu (verder) oppakken. In opkomende markten en ontwikkelingslanden samen met bedrijven en stakeholders werken aan duurzame, opschalbare oplossingen met impact op SDG's	MVO-NL en partners
	Instrumentarium beter afstemmen op SDGs ('Symfonie')	Nu (verder) oppakken. Afstemmen van instrumenten op elkaar en op de SDGs. Als er een 'gat' in het instrumentarium valt dit samen proberen te repareren. Risico's bij (sociale) innovatie lijken bijvoorbeeld een probleem, deze kunnen we slimmer delen. Werken met 'challenges' (om partijen samen een groot probleem rond een SDG op te laten lossen) en eventueel 'impact bonds'.	Maatschappelijke Alliantie, SDG Charter
Generiek	Kanteling naar Nieuwe Economie in 2025 door 20% duurzaam	Nu (verder) oppakken. Nieuwe Business Agenda, die ondernemers helpt bij strategische bedrijfsbeslissingen. Markt vergroten, door innovatie coalities met bedrijven en matchen van	MVO-NL en partners

bedrijfsleven	duurzame vraag en aanbod. Massa creëren voor duurzaamheid, door communicatie, lessen en successen delen. Spelregels veranderen: randvoorwaarden die duurzame ondernemers nodig hebben. Innovatie coalitie voor CO2 interne beprijzing.	
Publiek-Private Samenwerking Echte en Eerlijke prijzen	Nu (verder) oppakken. Ontwikkelen en implementeren standaard voor het bepalen van echte en eerlijke prijzen in 2019-2021 waarmee externe kosten (waaronder CO2, water, biodiversiteit, onderbetaling, mensenrechtenschendingen) in Nederland en de internationale waardeketen kunnen worden verminderd.	True Price samen met Wageningen University & Research, Bionext en marktpartijen waaronder Rabobank en ABN AMRO.
Harmonisatie van impactmeting en versterken SDG reporting	Nu (verder) oppakken. Samenbrengen van initiatieven. Streven naar duidelijkheid en vergelijkbaarheid.	Impact Institute, met bedrijven, Global Compact NL, Topsector TU.
Toolkit	Nu (verder) oppakken. De weg wijzen hoe je aan de SDGs kunt bijdragen. Online, bij bijeenkomsten, 'road shows'. Ook via branche verenigingen.	SDG Charter, VNO-NCW en MKB-Nederland, DSGC
Beleid meer koppelen aan SDGs	Komend jaar onderzoeken. Bijvoorbeeld IMVO convenanten, gemeentelijk beleid.	SER voor de IMVO Convenanten. VN. CBS, Planbureaus
Communicatie	Komend jaar onderzoeken. Het land in, mensen opzoeken: wat houdt hen bezig, waar willen ze naartoe, kunnen we hen verder helpen, richting SDGs. Verbinden van lokale initiatieven, aan elkaar en aan nationale spelers.	SDG Charter, lokale initiatieven, (lokale) journalistiek.
Transparantie in de keten	Komend jaar onderzoeken. Inzet van nieuwe methoden zoals blockchain. 'Beyond certification'.	SDG Charter

Een overzicht van de kansen vind je op:

www.sdgroutekaart.nl/pdf/sdgroutekaart2019.pdf